

Gaza-oorlog verergert milieucrisis

De oorlog tussen Israël en Hamas die tussen 27 december 2008 en 17 januari 2009 in de Gazastrook woedde, heeft met ruim 1300 Palestijnse doden en 5300 gewonden niet alleen een humanitaire ramp veroorzaakt, maar ook een milieuroamp. Zo werd de grootste waterzuiveringsinstallatie ernstig beschadigd door Israëlische bombardementen waardoor afvalwater ongezuiverd de woonwijken, landbouwgronden en de Middellandse Zee in loopt. In de noordelijke delen van de Gazastrook is het riolerings- en drinkwaternet grotendeels vernietigd waardoor in dichtbevolkte gebieden drinkwater en afvalwater vermengd raken. Bij de verwoesting van de talrijke gebouwen – huizen, fabrieken en overheidsgebouwen – is veel asbest vrijgekomen. Dat heeft zich deels via stofwolven als gevolg van bombardementen verspreid en zit deels in de 600.000 ton puin die nog

moeten worden opgeruimd. Ook het gebruik van witte fosfor in bommen leidde tot bodemverontreiniging. Israël ontkent het gebruik daarvan, maar onderzoekers van de Technische Universiteit van Istanbul hebben bodemmonsters hierop onderzocht en wel degelijk witte fosfor aangetroffen.

De druk op het milieu in de Gazastrook was altijd al enorm. Op een strook halfwoestijn zo groot als de Haarlemmermeerpolder wonen maar liefst 1,3 miljoen mensen, gemiddeld 3500 per vierkante kilometer. Bovendien bedraagt de natuurlijke bevolkingsgroei 3,8 procent per jaar, het hoogste groeicijfer ter wereld. Doordat al het benodigde water voor huishoudens, industrieën en de (geïrrigeerde) landbouw opgepompt moet worden, worden de natuurlijke grondwatervoorraden (*aquifers*) al tientallen jaren zwaar overgeëxploiteerd. Er wordt veel

meer water opgepompt dan er jaarlijks bij komt. Rivieren die water van elders aanvoeren zijn er niet, grootschalige ontziltingsinstallaties evenmin. De roofofbouw op de grondwatervoorraden heeft geleid tot dalende grondwaterstanden en zeer ernstige, nauwelijks herstelbare verzilting. Doordat riolerings- en vluchtelingenkampen ontbreekt of nauwelijks functioneert is het grondwater ook nog eens ernstig verontreinigd met nitraten. Tien dagen voor het begin van de Gaza-oorlog stelde het VN-agentschap voor humanitaire zaken (OCHA) vast dat 80 procent van het drinkwater in de Gazastrook niet voldeed aan de normen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

De afsluiting van de Gazastrook door Israël (en ook Egypte) verergerde de crisis waarin het milieu al verkeerde. Materialen die nodig waren voor onderhoud, reparatie en uitbreiding van de riolerings- en waterzuivering konden niet worden ingevoerd. De nog functionerende installaties zijn vervolgens beschadigd geraakt in de oorlog. Door de nog steeds voortdurende blokkade is ook die schade moeilijk te repareren.

In mei zond de VN-milieuorganisatie UNEP een groep experts naar de Gazastrook om de milieuschade op te nemen en plannen voor herstel te ontwikkelen. • HD

Bij de verwoestingen in Gaza is veel asbest vrijgekomen dat voor een deel zit in de 600.000 ton puin die nog moet worden opgeruimd.

De 'treden' van de nieuw ontwikkelde trapdijk zijn te gebruiken voor wegen, groen, bebouwing, parkeren, waterberging en andere functies.

Nieuw: de trapdijk

Gemeentewerken Rotterdam heeft in het kader van het programma Rotterdam Climate Proof een nieuw type dijk ontwikkeld: de trapdijk. Deze heeft geen schuin aflopend talud, maar een aantal treden. De dijk bestaat uit een aantal betonnen schermen of bouwkundige elementen die verticaal in de grond gezet worden. De ruimte ertussen wordt opgevuld en afgevlakt. Zo ontstaan er brede vlakke stukken die trapsgewijs oplopen naar de kruin van de dijk.

Het grote voordeel is dat de trapdijk gebruikt kan worden voor allerlei stedelijke functies, zoals wegen, parkeerplaatsen, bebouwing en recreatieve voorzieningen. Waar een traditioneel talud vooral ruimte in beslag neemt, creëren de trappen extra ruimte. Dat is vooral een voordeel op plekken waar het woekeken met de ruimte is, zoals in (bestaande) steden.

Dat is ook de reden waarom deze dijk werd ontwikkeld in Rotterdam. Om de stad te beschermen tegen de stijgende zeespiegel en haar klimaatbestendig te maken moeten op korte termijn verschillende dijken langs de Nieuwe Waterweg en de

Nieuwe Maas verhoogd worden. Gebeurt dat op de traditionele manier, dan moet de basis van de dijk verbreed worden. Wil je een talud dat namelijk substantieel verhogen dan moet je hem aan de basis ook breder maken. Daarvoor moet vaak bebouwing gesloopt worden. Bij de trapdijk is dat niet nodig. In 2012 start in Rotterdam-Zuid de verhoging van de Hilledijk in de vorm van een trapdijk. Het wordt de eerste echte trapdijk van Nederland.

De aanlegkosten zijn hoger dan van een gewone dijk, maar de meerkosten zijn terug te verdienen doordat er extra ruimte voor stedelijke functies beschikbaar komt. Een bijkomend voordeel is dat er bij een trapdijk minder kwelwater onder de dijk door kan lopen vanwege de schermen. Daardoor blijft het binnendijkse gebied droger. Vooral de land- en tuinbouw in het landelijk gebied hebben dan minder last van brak of zout kwelwater.

De nieuwe techniek kan ingezet worden voor de aanleg van superdijken die in de toekomst misschien nodig zijn. Traditionele dijken zouden honderden meters breed worden. Bij een trapsgewijze opbouw kunnen tal van (stedelijke) functies een plek krijgen op de terrassen van de dijk.

Meer informatie op www.rotterdamclimateinitiative.nl en www.gw.rotterdam.nl • HD

Commissie Topografie

De recente opening van www.plaatsengids.nl stelt ons voor een probleem. Welke plaatsen zijn er eigenlijk in Nederland? Want er bestaat geen officiële lijst van plaatsnamen. We moeten het doen met de lijst met 'erkende' plaatsnamen van TNT Post (het postcodeboek) en de recent gestarte Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Op beide valt nogal wat af te dingen. Daarbij hanteert iedere plaatslijst, atlas en plattegrond zijn eigen plaatsentabel. Ze wijken allemaal

Als zelfs de eigen gemeente niet consequent is in de spelling van Klein(-)Haasdal, moet een nieuwe Commissie Topografie de knoop maar doorhakken.

van elkaar af – ook qua spelling. Dat pleit voor het instellen van een hernieuwde Commissie Topografie. Die moet zorgen voor een geactualiseerde plaatsnamen- en andere toponiemenlijst

en hun (wenselijke) spelling. In 1936 heeft het Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap (KNAG) hiertoe een laatste poging gedaan. • RK

Pan-Aziatische identiteiten bij Nederlandse jongeren van Aziatische afkomst

Tweede en derde generatie jonge Aziatische Nederlanders blijken naast een etnische en nationale identiteit ook een pan-Aziatische identiteit te ontwikkelen. Opvallend genoeg profileren ze zich als Aziatisch, terwijl Chinezen en Koreanen zich in Azië even weinig met elkaar verbonden voelen als bijvoorbeeld Nederlanders met Italianen.

De Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) heeft Reza Kartosen een Mozaïeksubsidie toegekend voor een promotieonderzoek naar dit fenomeen. Deze subsidie van € 200.000 is bedoeld voor jonge, afgestudeerde talentvolle allochtonen.

Kartosen, zelf van gemengd Indonesisch-Indiase komaf, vermoedt dat de onverwachte saamhorigheid wordt veroor-

zaakt door de westerse landen zelf. 'Vooral in de Verenigde Staten wordt de Aziatische identiteit opgelegd; je nationaliteit doet er niet toe, mensen willen weten of je Aziatisch, Arabisch of Europees bent. Ook in Nederland zien maar weinig mensen het verschil tussen een Chinees, Koreaan en Indonesiër. Misschien is dat de reden waarom Aziatische jongeren zich steeds meer verenigen.'

In het integratiedebat worden Aziatische jongeren nooit genoemd. Volgens Kartosen omdat ze 'stil en niet problematisch' zijn. Toch zijn ook Aziatische Nederlanders niet op alle gebieden goed geïntegreerd, terwijl ze door de buitenwereld wél worden gezien als 'modelminderheden'.

De bouwstenen voor een pan-Aziatische identiteit halen de jongeren vooral uit de populaire

cultuur (films, internet en uitgaan). Kartosen richt zijn onderzoek daarom op drie culturele uitingen: *Asian parties* (voor jongeren van Aziatische komaf), websites voor Aziatisch-Nederlandse jongeren en het CinemAsia Film Festival. Uiteindelijk hoopt Kartosen ook te achterhalen of de 'nieuwe' extra identiteit Aziatische jongeren helpt zich beter thuis te voelen in Nederland. Dat maakt het onderzoek meteen maatschappelijk relevant. In het integratiedebat wordt steeds vaker geroepen dat allochtonen zich onvoorwaardelijk de Nederlandse identiteit moeten aanmeten. Dit onderzoek toont misschien wel aan dat verschillende identiteiten juist heel normaal en misschien wel gewenst zijn. • (RK)

Bron: FMG-UvA